

Współpraca we wdrażaniu Bałtyckiego Planu Działań HELCOM w Polsce

DZIAŁAŃ HELCOM W POLSCE

dr Andrzej Jagusiewicz
Główny Inspektor Ochrony
Środowiska

Warszawa, 28 października 2013 r.

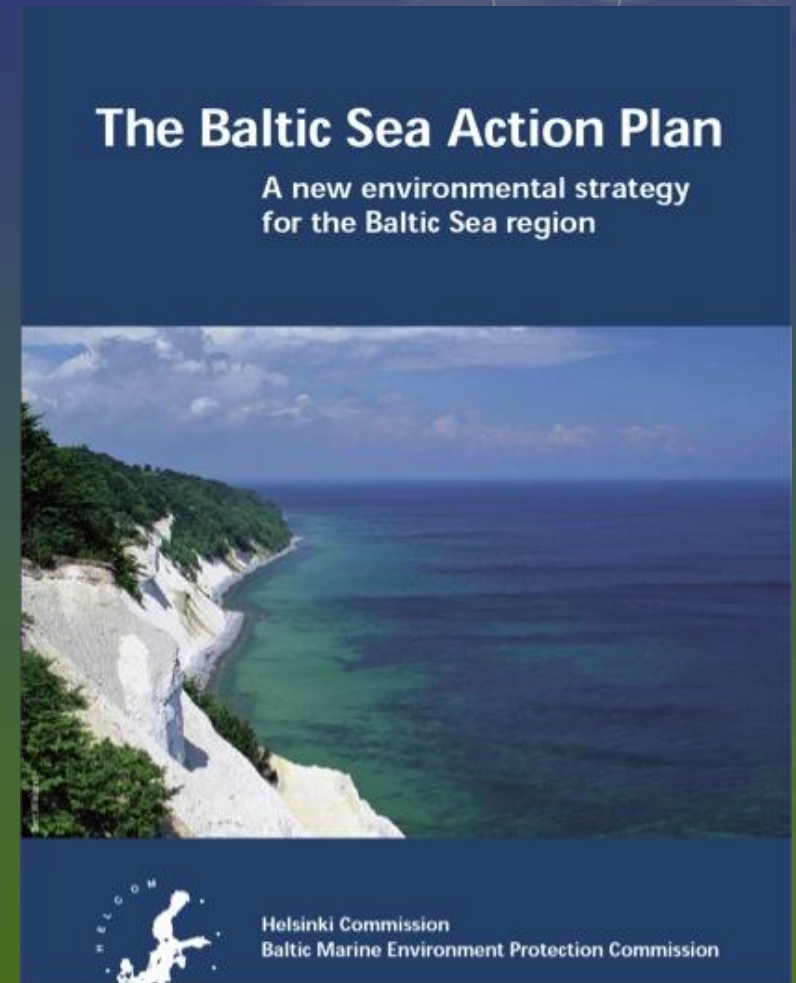
Udział Polski w Zanieczyszczeniu Bałtyku

- Polska wprowadza do Bałtyku ok. 30% P oraz ok. 24% N, ale:
- W porównaniu do pozostałych krajów z regionu, w przeliczeniu na 1 km² powierzchni, Polska zajmuje **trzecią** pozycję w zrzutach P i **piątą** w zrzutach N.
- W przeliczeniu na 1 mieszkańca, Polska jest **najmniej** zanieczyszczającym Bałtyk krajem regionu (odpowiednio 8 i 9 pozycja).

Bałtycki Plan Działań HELCOM (BSAP)

- Obecne działania na rzecz ochrony Morza Bałtyckiego w ramach Konwencji Helsińskiej skupiają się na realizacji Bałtyckiego Planu Działań (BPD), przyjętego na spotkaniu ministerialnym HELCOM w 2007 r.
- BPD zakłada osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego Bałtyku do roku **2021**.
- Państwa-Strony Konwencji Helsińskiej, przyjmując BPD, zobowiązały się do opracowania krajowych programów wdrażania Bałtyckiego Planu Działań.

Segmenty Bałtyckiego Planu Działań HELCOM

I

Eutrofizacja

II

Substancje
niebezpieczne

III

Różnorodność
biologiczna i
ochrona przyrody

IV

Działalność na
morzu

Krajowy Program Bałtyckiego Planu Działań HELCOM (KPW BPD)

- Polska rozpoczęła implementację BPD na długo przed jego przyjęciem w 2007 r.,
- Wstępny KPW BPD odnoszący się do 4 segmentów został opracowany w 2010 r.,
- Wstępny KPW BPD zaprezentowano podczas Konferencji Ministerialnej HELCOM w Moskwie 2010 r.,
- WKPW BPD został zaktualizowany na kolejną Konferencję Ministerialną 3.10.2013 r. (teraz KPW BPD) i oczekuje na formalne zatwierdzenie na KSE.

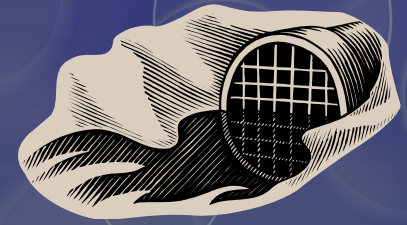

Wymiar Finansowy KPW BPD

- Całkowite nakłady finansowe na realizację zaleceń HELCOM w latach 2010-2021 szacowane są na kwotę 40 678 720 811 PLN, w tym do poniesienia w latach 2014 - 2021 - 13 502 868 843 PLN, a z uwzględnieniem kosztów eksploatacji odtworzenia infrastruktury- odpowiednio 87 955 323 212 PLN i 46 972 981 171 PLN
- Około 99% kosztów stanowi wdrażanie Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
- Płyty obornikowe (100.000 m²) i zbiorniki na gnojowicę (90.000 m³)- koszt 0,5 mld PLN

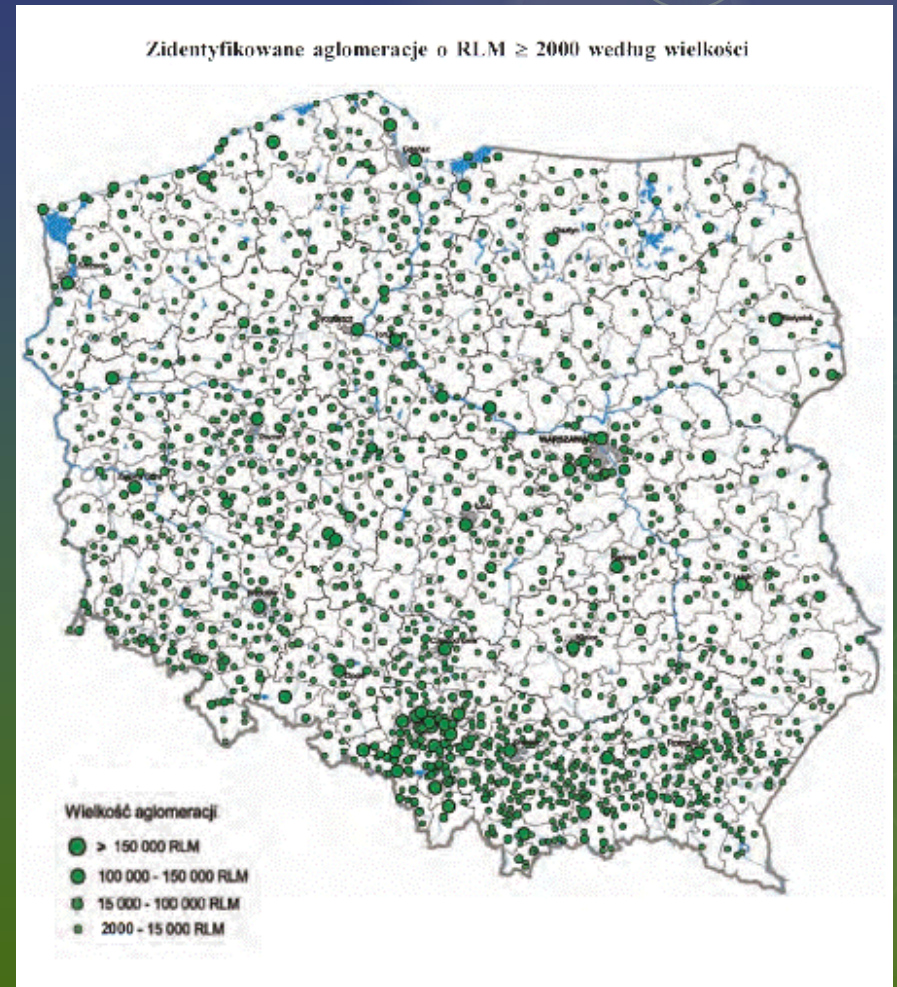
Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

- Cel dotyczący redukcji prawie o 100% ścieków nieoczyszczonych i zmniejszenia o 75% ładunków substancji biogennych ze ścieków jest osiągnięty poprzez systematyczne wdrażanie KPOŚK
- To największy i najdroższy proekologiczny projekt w Europie; jego celem jest rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych i sieci kanalizacyjnych w miastach > 2000 mieszkańców
- Całkowity koszt realizacji programu w latach 2005-2015 wyniesie ok. 42,6 miliardów zł
- W odniesieniu do danych statystycznych za lata 2000-2011 ilość ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do Bałtyku zmniejszyła się o połowę

Redukcja Zanieczyszczeń Biogenych (KPOŚK)

- W 2011 r. ładunek zanieczyszczeń związkami azotu i fosforu zatrzymany w procesach oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracjach > 2000 mieszkańców wyniósł odpowiednio:
  - 120 864 ton azotu/ rok
  - 19 303 ton fosforu/ rok

HELCOM

MINISTERIAL MEETING **COPENHAGEN**
3 OCTOBER 2013

Committing to do more for the Baltic Sea

Cele Redukcyjne HELCOM

	Nitrogen	Phosphorus
Denmark	2890	38
Estonia	1800	320
Finland	2430 +600*	330 +26*
Germany	7170 +500*	110 +60*
Latvia	1670	220
Lithuania	8970	1470
Poland ²	43610	7480
Russia	10380*	3790*
Sweden	9240	530

The figures are rounded

² At this point in time Poland accepts the Polish Country Allocated Reduction Targets as indicative due to the ongoing national consultations, and confirms their efforts to finalize these consultations as soon as possible.

- dla azotu 43 610 ton - co stanowi około 30% mniej w stosunku do celu ustalonego na Konferencji Ministerialnej 2007 w Krakowie (62 400 ton)
- dla fosforu 7 480 ton - co stanowi około 17% mniej w stosunku do celu ustalonego na Konferencji Ministerialnej 2007 w Krakowie (8 760 ton)

Rolnictwo

- ok. 99% terytorium PL stanowi zlewisko Bałtyku,
- ok. 60% obszaru kraju stanowią użytki rolne,
- ok. 300 tys. rolników pobiera subsydia unijne;
- nastąpiło zwiększenie powierzchni magazynowania obornika o 100 000 m² i objętości składowania gnojowicy o ponad 80 000 m³,
- nastąpiło zwiększenie powierzchni obszarów szczególnie narażonych (OSN) od 200% do 300% zależnie od regionu.

Konferencja Greener Agriculture for a bluer Baltic Sea (GABBS)

– dot. relacji: rolnictwo a środowisko w regionie Bałtyku, 27-28.08.2013, Helsinki

- wystąpienie podczas segmentu “Making it happen – all together” w sesji: “Policy comment – how to proceed”
- informacja o podejmowanych działaniach z punktu widzenia Przewodniczącego Delegacji HELCOM HOD oraz koordynatora OP Biogeny,
- zwrócenie uwagi ministrów uczestniczących w Konferencji Ministerialnej HELCOM 2013 na kwestie omawiane podczas Konferencji GABBS oraz istotność działań realizowanych w ramach BPD HELCOM,
- podkreślenie znaczenia projektów pilotażowych oraz farm demonstracyjnych dla postępu we wdrażaniu BSAP, a także konieczności współpracy między projektami i programami,
- podkreślenie roli GABBS jako forum, w którym bierze udział wielu interesariuszy i jego wpływ na zacieśnianie współpracy sektora rolniczego i środowiskowego,
- postulat, że biogeny nie powinny być traktowane wyłącznie jako zanieczyszczenie, ale jako zasoby możliwe do wykorzystania w produkcji żywności, które powinny podlegać recyclingowi - poprzez zamknięcie ich obiegu.
- rozważana możliwość organizacji kolejnej konferencji GABBS w Polsce.

Współpraca krajowa, regionalna i międzynarodowa

- Komisja Helsińska (HELCOM)
- Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego
- Ramowa Dyrektywa w sprawie Strategii Morskiej
- Konwencja MARPOL
- Ramowa Dyrektywa Wodna
- Wspólna polityka rybacka
- Wspólna polityka rolna
- Natura 2000
- Morskie planowanie przestrzenne

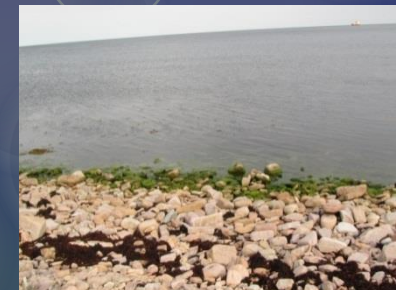

Synergia

Koordinacja Obszaru Priorytetowego Biogeny SUE RMB (OP NUTRI)

- Eutrofizacja - główny problem Morza Bałtyckiego
- Celem Strategii - redukcja zrzutu biogenów do morza do akceptowalnych poziomów
- OP NUTRI koordynowany przez Polskę (GIOŚ) oraz Finlandię (MŚ)
- I spotkanie Grupy Sterującej odbyło się w Warszawie dnia 26.04.2012, zaś czwarte spotkanie zaplanowane jest na 13.11.2013 r. w Wilnie
- **Projekty flagowe:**
  - Usuwanie fosforanów z detergentów (zakończony)
  - PRESTO - Redukcja eutrofizacji
  - Szerzenie najlepszych praktyk rolniczych - BalticDeal
  - Ocena ładunków substancji odżywczych w regionach w celu zmniejszenia zanieczyszczeń z Białorusi
- Obecnie trwają rozmowy nad przyjęciem **nowych** projektów jako flagowych w ramach obszaru Biogeny

Zatopiona broń chemiczna

Zatopiona broń chemiczna

- **UMBRELLA** - Liga na rzecz rekultywacji broni zatopionej w Morzu Bałtyckim (wcześniejsza nazwa projektu: Ocena potrzeby usuwania zatopionej broni chemicznej), koordynacja GIOŚ,
- Projekt realizowany w ramach OP HAZARDS *pn. Redukcja wykorzystywania i wpływu substancji niebezpiecznych na środowisko*,
- Grupa robocza HELCOM MUNI - powołana w celu aktualizacji i przeglądu istniejących informacji nt. zatopionej w Bałtyku broni chemicznej,
- Raport HELCOM MUNI przyjęty na Konferencji Ministerialnej HELCOM 2013,
- Nowa grupa HELCOM SUBMERGED
- Międzynarodowy Dialog nt. Zatopionej Broni (IDUM)
- Sub-projekt **CHEMSEA** - amunicja chemiczna - odnalezienie i oszacowanie, koordynowany przez IO PAN Sopot
- **ISAB CDW** - Międzynarodowa Rada Naukowa ds. Zatopionej Broni Chemicznej

DEADLY DEPTHS

a film by Bob Coen, Eric Nadler and Nicolas Koutsikas
coproduction ARTE France/GeoramaTV
/NHK Japan/HLJTV China

Ramowa Dyrektywa w sprawie Strategii Morskiej

- Dobry stan Środowiska (GES) EU: ekosystemy morskie 2020
- Plan działań 2015
- Trzy grupy robocze:
  1. WG GES - Dobry stan środowiska
  2. WG DIKE - Dane i wymiana informacji
  3. WG ESA - Ocena społeczno-ekonomiczna

Harmonogram RDSM

Podsumowanie

- ✓ Bałtyk jest morzem transgranicznym;
- ✓ Tylko poprzez synergistyczną współpracę z krajami regionu oraz UE można osiągnąć założone cele i ochronić ekosystemy;
- ✓ Inicjatywy w zakresie takiej współpracy są miło oczekiwane.

Dziękuję za uwagę

a.jagusiewicz@gios.gov.pl